

Ulkoministeriö

YK- ja yleisten globaaliasioiden yksikkö, Poliittinen osasto

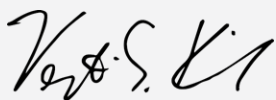
Asia: kirjallinen kontribuutio kansalaisjärjestöjen kuulemistilaisuuteen 18.9.2018

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystieteellinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 200 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäseninä 80 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Liitteenä SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n kontribuutio kuulemistilaisuuteen

Lisätietoja: erityisasiantuntija Kaarina Tamminiemi, kaarina.tamminiemi@soste.fi, 040 5774614

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas

pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry kiittää mahdollisuudesta osallistua Ulkoministeriön kansalaisjärjestökuulemiseen 18.9.2018 ja lähettää kirjallisesti kommenttejamme koskien YK:n 73. istuntokautta

Yhdistyneet kansakunnat (YK) on globaalinen toiminnan ytimessä. Se toimii maailmanlaajuisesti edistääkseen rauhaa ja turvallisuutta, kehitystä ja ihmisoikeuksia. YK:n merkitys on yhä tärkeämpi jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä, jossa valtiot ja eri toimijat ovat yhä enemmän yhteydessä toisiinsa ja riippuvaisia toisistaan.

Tarve kansainväliselle yhteistyölle on lisääntynyt entisestään. Maailmassa on tällä hetkellä monia haasteita, jotka edellyttävät YK:n toimia ja globaalia vastuunjakoa kuten ilmastonmuutos, väestönkehitys, muuttoliikkeet ja köyhyys. Myös kansainvälinen turvallisuustilanne on heikentynyt ja mennyt epävarmempaan suuntaan, kun mm. yhteiskuntien välinen polarisaatiokehitys lisää konfliktiriskejä. Nykyisten ja tulevien kriisien ratkaisuja on etsittävä globaalisti. Rauhan ja turvallisuuden säilyttäminen edellyttää yhteisiä suunnitelmia, johdonmukaista toimintaa sekä panostamista kriisien ennaltaehkäisyyn.

YK:n yleiskokouksen 73. istuntokaudella Suomen tulee

Edellyttää tehtyjen sopimusten vahvistamista, toimeenpanoa ja seurantaa

Agenda2030 ohjelma ja sen toimeenpano tulee olla keskiössä myös seuraavalla YK:n 73. istuntokaudella. Keskeistä on universaalisuus, mikä edellyttää monien tahojen toimia ja sitoutumista globaalilla, kansallisella kuin paikallisella tasolla. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää yhteistyötä valtioilta, yrityksiltä, kansalaisjärjestöiltä ja kansalaisilta. Tavoitteena on, että jokainen ihminen kiinnostuu tavoitteista ja sitä kautta asia nousee myös yhteiskunnalliseen keskusteluun. Ohjelman toimeenpano vaatii myös jatkuvaa arviointia ja toiminnan korjaamista, jos arvioinnin perusteella siihen on aihetta. YK:n korkean tason poliittisella foorumilla (High-Level Political Forum) on keskeinen asema seurannassa kansainvälisellä tasolla.

Kansainvälisellä tasolla kestävä kehityksen edistämiseksi on paljon tehtävää. Eri asiakokonaisuuksissa tulisi pitää mielessä asioiden liittyminen toisiinsa ja toimia johdonmukaisesti kestävä kehitystä edistäen. Esimerkiksi valtioiden budjetteja tulee jatkossa tarkastella myös siltä kannalta, miten ne toteuttavat kestävä kehityksen tavoitteita. Tällä tiellä Suomi on jo ottanut ensiaskeleita ja voi toimia mallina myös muille maille. Vuoden 2018 budjettiesitykseen sisällytettiin ensimmäistä kertaa kuvaukset kestävä kehityksen toteutumisesta hallinnonaloilla. Kuvaukset sisältyvät jokaisen hallinnonalan kohdalla myös vuoden 2019 talousarvioesitykseen.

SOSTE muistuttaa, että kansalaisjärjestöt ovat vaikuttaneet kehitysohjelman syntymiseen merkittävästi. Suomessa kansalaisjärjestöt ovat ainutlaatuisella tavalla laatineet yhteiset 2030-suositukset osallistamalla järjestöjä laajasti mukaan. Lisäksi kansalaisyhteiskunnan edustajat ovat olleet mukana laatimassa kansallisia indikaattoreita, joilla kestävä kehityksen edistymistä seurataan Suomessa. Kansalaisyhteiskunnan rooli Agenda2030 -ohjelman toimeenpanossa ja seurannassa tulee olemaan keskeinen. Järjestöillä on mahdollisuus toimia mm. kestävä kehityksen kirittäjinä ja viedä kestävä kehityksen sanomaa ihmisten arjen tasolle.

Toimia aktiivisesti köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämisen puolesta

Köyhyys ja eriarvoisuus on globaali ongelma, ja se on haaste myös Suomessa. Eriarvoisuuden kasvu haastaa erityisesti sosiaalisesti kestävä kehityksen, mutta se vaikuttaa vahvasti myös muihin kestävä kehityksen osa-alueisiin. Köyhyyttä ja eriarvoisuutta tulee vähentää johdonmukaisuudella, jonka tulee ohjata Suomen kansallista päätöksentekoa sekä kannanottoja YK:ssa. Kauppapoliittisia päätöksiä tehdessä on arvioitava niiden vaikutus köyhimpien ihmisten elämään.

Edistää kaiken ikäisten terveyttä ja hyvinvointia

Yhteiskunta ei menesty ilman hyvinvoivaa väestöä. Hyvinvointi ja terveys vaikuttavat oppimiskykyyn, työ- ja toimintakykyyn sekä mahdollisuuksiin osallistua aktiivisesti yhteiskunnan ja lähiyhteisöjen toimintaan. Jos terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy laiminlyödään, sairauksista aiheutuvat sairaanhoitokulut ja yhteiskunnalle aiheutuvat taloudelliset menetykset kasvavat merkittävästi.

Terveys on läpileikkaava teema, joka tukee myös muiden Agenda2030 tavoitteiden toteutumista. Pidämme erittäin tärkeänä, että tarttumattomien tautien ehkäisyyn panostetaan, sillä globaalisti tarttumattomat kansansairaudet kuten syöpä, sydän- ja verisuonitaudit, diabetes ja keuhkosairaudet aiheuttavat jo seitsemän kertaa enemmän kuolemantapauksia kuin tarttuvat sairaudet. Tarttumattomien sairauksien rinnalla WHO kiinnittää huomiota myös mielenterveyteen ja sen vahvoin yhtymäkohtiin muuhun sairastavuuteen.

Huolehtia koulutuksen ja osaamisen kehittämisestä

Kestävä kehitys edellyttää ihmisten kykyä ja kiinnostusta seurata yhteiskunnan ja globaalin yhteisön kehitystä, osallistua siitä käytävään keskusteluun ja toimia kestävä kehityksen edellytysten mukaisesti. Niitä taitoja opitaan ja kartutetaan perheissä, kouluissa, oppilaitoksissa sekä vapaa-ajalla.

Laadukas koulutus on muidenkin Agenda2030 tavoitteiden edellytys ja siksi siihen on tärkeä panostaa. Koulutuksen kehittämisessä tulee huomioida myös elinikäisen oppimisen mahdollisuudet.

Edistää tasa-arvoa ja naisten oikeuksia

Vaikka tämän vuoden osalta YK:n naisten asemaa toimikunnan (CSW62) loppuasiakirjan valmistelu sujui edelliseen vuoteen verrattuna hyvässä yhteistyössä, monissa tasa-arvoa ja naisten oikeuksia koskevissa kysymyksissä kehitys ympäri maailman on huolestuttavaa. Erityisesti seksuaali- ja lisääntymisterveyttä koskevat oikeudet ovat erittäin kiistanalaisia useissa maissa, ja mm. ehkäisy politiikka tai itsemääräämisoikeus omaan kehoon jakavat mielipiteitä. Arvioiden mukaan n. 70% maailman köyhistä sekä lukutaidottomista on naisia, naiset joutuvat myös useammin ihmiskaupan urheiksi. Useat maat eivät ole ratifioineet kansainvälisiä ihmisoikeus-, tai naisten asemaa parantavia sopimuksia, tai ne ovat ristiriidassa kansallisten lainsäädäntöjen kanssa. On äärimmäisen tärkeää, että Suomi näyttää osaltaan esimerkkiä ja pitää esillä mm. naisiin kohdistuvan väkivallan vastaista työtä, sekä edistää ja tukee seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja oikeuksia myös maailmanlaajuisesti.

Turvata kansalaisyhteiskunnan vapaa toiminta ja toimintaedellytykset

Järjestöjen ja vapaaehtoisten toimijoiden työ on merkittävä voimavara yhteiskunnissa. Järjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen synnyttää osallisuutta, vahvistaa demokratiaa ja sosiaalista pääomaa. SOSTE haluaa nostaa esiin, että järjestöt tekevät paljon työtä kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten parissa ja pitävät esillä eri ihmisryhmien perusoikeuksia.

Mielestämme järjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta kansalaisten ääni tulee kuulluksi globaalisti, kansallisesti ja paikallisesti. Viime aikoina on kuulunut viestejä siitä, että kansalais-, ihmisoikeus- ja avustusjärjestöjen toimintatila on pienentynyt ympäri maailmaa. Lisäksi useiden järjestöjen ja verkostojen resurssit ovat vähentyneet. Tämä on erittäin huolestuttavaa.

Suomen tulee olla kansainvälisesti aktiivinen, jotta kansainvälisten kansalaisjärjestöjen ja verkostojen vapaa toiminta ja resurssit voidaan turvata. Suomen on jatkossakin tuettava monimuotoista kansalaisyhteiskuntaa lähellä ja kaukana.